

Természettudományok tanulásának vizsgálata Szeged iskoláiban

Egy vizsgálatsorozat (2016. május – 2017. április) tapasztalatai

Szeged, 2017. május 11.

Program

A természettudományok tanításának aktuális kérdései

Csapó Benő intézetvezető egyetemi tanár,
az MTA-SZTE Képességfejlődés Kutatócsoport vezetője

A természettudományos gondolkodás műveletei

Korom Erzsébet, egyetemi docens, SZTE, BTK Neveléstudományi Intézet Oktatáselmélet Tanszék

A természettudományos megismerés készségei

Z. Orosz Gábor, PhD hallgató, SZTE BTK Neveléstudományi Doktori Iskola

Induktív gondolkodás

Pásztor Attila, tudományos segédmunkatárs, MTA-SZTE Képességfejlődés Kutatócsoport

A természettudományok tanulásának motiváció

B. Németh Mária, tudományos főmunkatárs, MTA-SZTE Képességfejlődés Kutatócsoport

Pedagógusok véleménye a rendszerszintű értékelésekről

Tóth Edit, tudományos munkatárs, MTA-SZTE Képességfejlődés Kutatócsoport

A tapasztalatok hasznosításának lehetőségei az iskolai munkában

Kissné Gera Ágnes, igazgató, Arany János Általános Iskola, Szeged

Kérdések

Részrtvevők

Felosztás		Általános iskola	Gimnázium	Szak-gimnázium	Összesen
Intézmények száma		17	2	5	24
Osztályok száma	6. évfolyam	28			28
	8. évfolyam	33			33
	10. évfolyam		11	8	19
	12. évfolyam		10	8	18
Tanulók	6. évfolyam	697			697
	8. évfolyam	728			728
	10. évfolyam		255	236	491
	12. évfolyam		256	143	399
	Összesen	1425	511	379	2315

Természettudományos gondolkodás műveletei teszt

Korom Erzsébet

- Arányossági gondolkodás
- Induktív (analógiás, halmazképzés, osztályozás) gondolkodás
- Konzerváció
- Rendszerezés (sorképzés)
- Korrelatív gondolkodás
- Valószínűségi gondolkodás

Természettudományos gondolkodás műveletei / konzerváció

Két, pontosan egyforma gyurmagolyó egyikét ellapítjuk.
Miben fog különbözni egymástól a két golyó? Kattintással válaszolj!

anyagukban

☒ különböznek

☐ nem különböznek

alakjukban

☒ különböznek

☐ nem különböznek

tömegükben

☒ különböznek

☐ nem különböznek

térfogatukban

☒ különböznek

☐ nem különböznek

☒ Vissza

Tovább ☒

Természettudományos gondolkodás műveletei / sorképzés

Melyik **két** képet kell felcserélni ahhoz, hogy helyes legyen a sorrend?
Kattints rájuk!

[Vissza](#)

[Tovább](#)

Természettudományos gondolkodás műveletei / halmazképzés, osztályozás

Csoportosítsd a képeken látható madarakat a megadott példák alapján!
Húzd a képek betűjelét a megfelelő helyre!

A

széncinege

B

vetési varjú

C

fehér gólya

D

füstifecske

E

házi veréb

Nevezd meg a csoportokat!

E

D

[Vissza](#)

[Tovább](#)

Természettudományos gondolkodás műveletei / analógiás gondolkodás

Figyeld meg a **kék** keretben lévő képek közötti összefüggést!
Mi illik a kérdőjel helyére? Kattints rá!

?

 [Vissza](#)

[Tovább](#)

Természettudományos gondolkodás műveletei / arányossági gondolkodás

Az oldatok témakör egyik feladataként a tanulócsoportok az alábbi kártyákat kapták. Minden csoportnak töménységük szerint növekvő sorba kellett állítani az oldatokat. Végezd el te is a sorbarendezést! Kattintással válaszolj! A kattintások sorrendje számít.

20 gramm
vízben oldjatok fel
1 gramm sót!

100 gramm
vízben oldjatok fel
20 gramm sót!

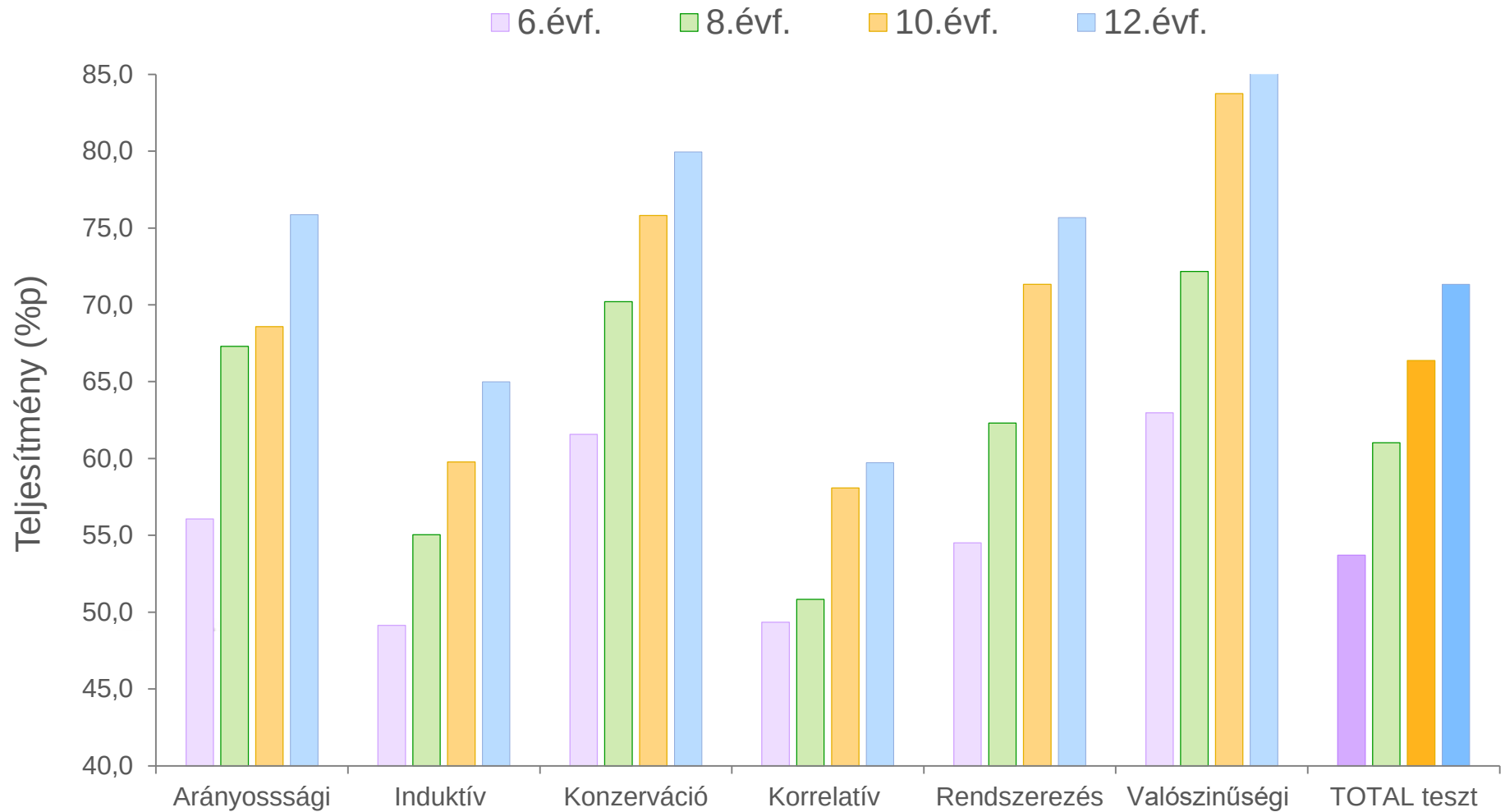
50 gramm
vízben oldjatok fel
1 gramm sót!

20 gramm
vízben oldjatok fel
3 gramm sót!

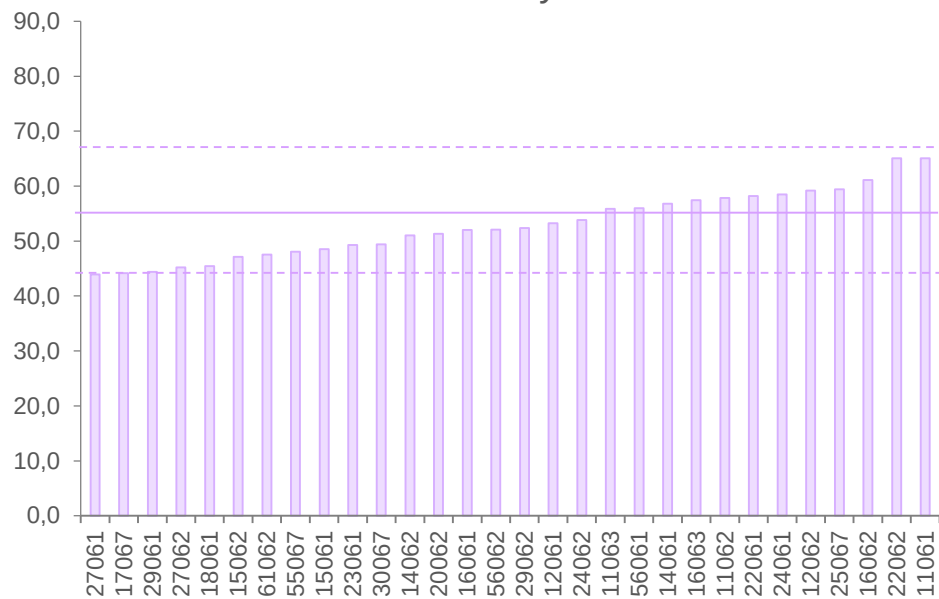
 [Vissza](#)

[Tovább](#)

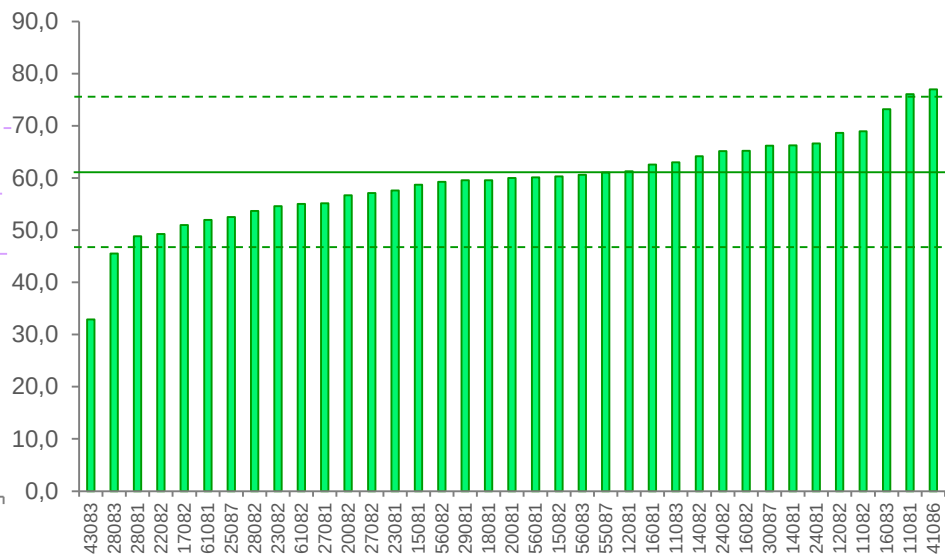
Természettudományos gondolkodás műveletei

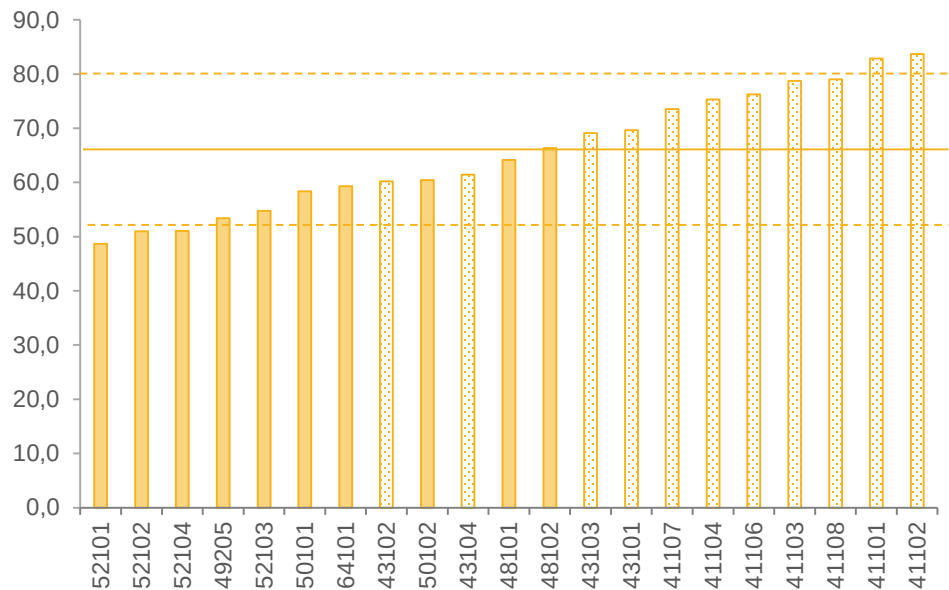
6. évfolyam

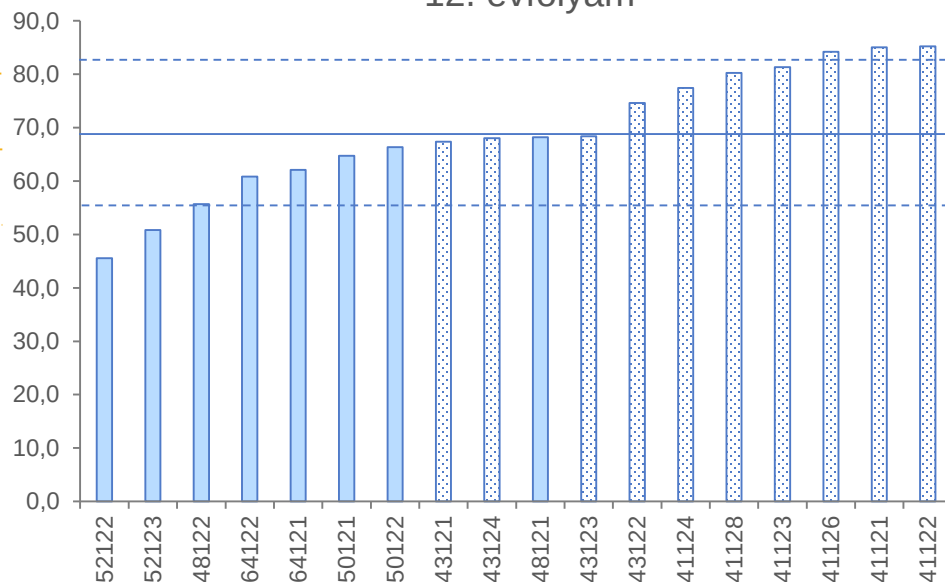
8. évfolyam

10. évfolyam

12. évfolyam

Természettudományos megismerés képességei teszt

Z. Orosz Gábor

- Kérdésfeltevés, kutatási kérdés megfogalmazása
- Hipotézisalkotás, előrejelzés
- Kísérlet tervezése, kivitelezése
- Eredmények értelmezése
- Következtetés

Természettudományos megismerés készségei / hipotézisalkotás, előrejelzés

Mi történik, ha egy szobában hagyunk egy pohár vizet és nem fedjük le?

Bori szerint a víz egy része elpárolog.

János szerint nem történik változás.

Gábor szerint a levegőből pára csapódik le a pohárra.

Hipotéziseik vizsgálatára a következő kísérletet végezték el. Fűtött teremben kétkarú mérlegen kiegyensúlyoztak egy pohár vizet, a poharat nem fedték le. Két nap múlva azt tapasztalták, hogy a mérleg karja a súlyokat tartalmazó serpenyő irányába billent.

Kinek a hipotézisét igazolta a kísérlet? Kattints a nevére!

Boriét

Jánosét

Gáborét

[Vissza](#)

[Tovább](#)

Természettudományos megismerés készségei / tervezés

Az alábbi egyszerű vizsgálati módszerrel megállapítható a kőzetek keménysége.

Ha a kőzet...

- ... az üveget karcolja, kemény;
- ... az üveget nem, de a márványt karcolja, félkemény;
- ... sem az üveget, sem a márványt nem karcolja, puha.

Egészítsd ki a kőzetvizsgálat folyamatábráját! Húzd a kifejezéseket a megfelelő helyre!

kemény

karcolja-e a márványt

karcolja-e az üveget

kőzet

félkemény

Vissza

Tovább

Természettudományos megismerés készségei / eredmények értelmezése

Kati nagyon szereti a mandarint, de most, mielőtt megette volna, kísérletezett vele. Két mandarin közül a kisebbet vízbe tette és azt tapasztalta, hogy a mandarin úszik a vízben. Miért? Kattints a legördülő listában a válaszra!

Miért úszott a mandarin a vízben?

Válassz! ▼

Ha a nagyobb mandarint tette volna a vízbe, az is úszott volna?

Válassz! ▼

◀ Vissza

Tovább ▶

Természettudományos megismerés készségei / következtetés

A fák törzsének vastagodása nem egyenletes, követi az évszakok változását. Tavasszal nagyobb a növekedés, míg télen leáll. Az évenkénti növekedés évgűrűnként látható a fa keresztmetszetén. Az évgűrűk csapadékos években vastagabbak, száraz években vékonyabbak. A melegebb időjárás serkenti, a hűvösebb gátolja a fa vastagodását.

Válaszolj a kérdésekre az évgűrűk alapján!

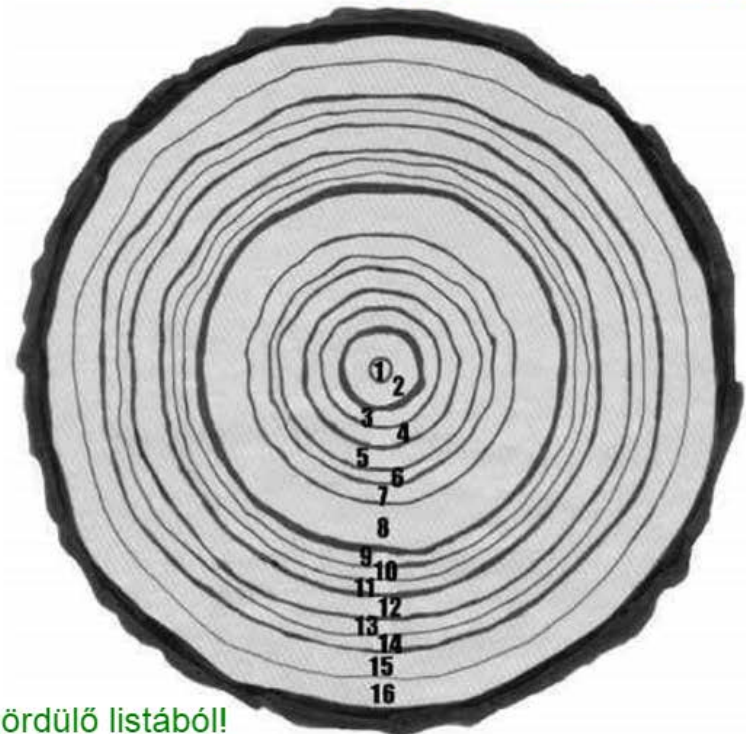
Írd be a megfelelő évszámokat!

Az ábrán látható fa első évgűrűjét 1994-ben hozta.

Melyik volt a legcsapadékosabb év?

A fa életének utolsó 3 évéből melyik volt a legszárazabb?

Mikor volt három évnyi aszályos időszak?

Egyértelműek-e a fenti következtetések? Válassz a legördülő listából!

Válassz!

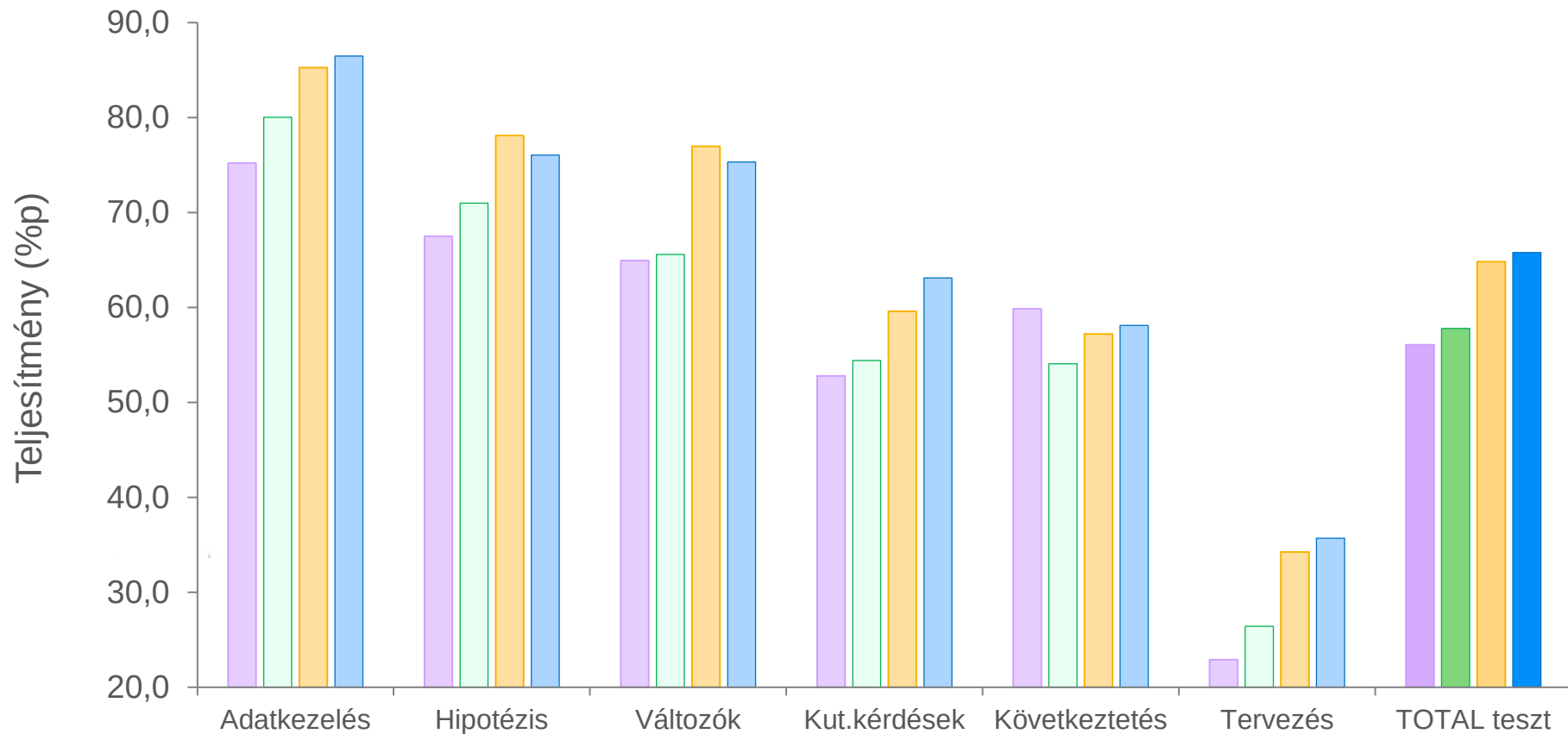

Vissza

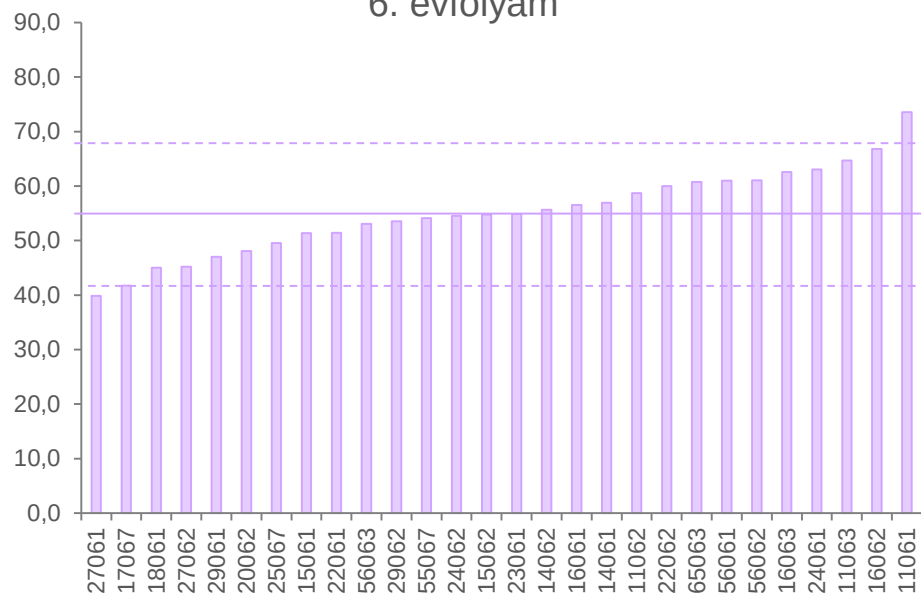
Tovább

Természettudományos megismerés készségei

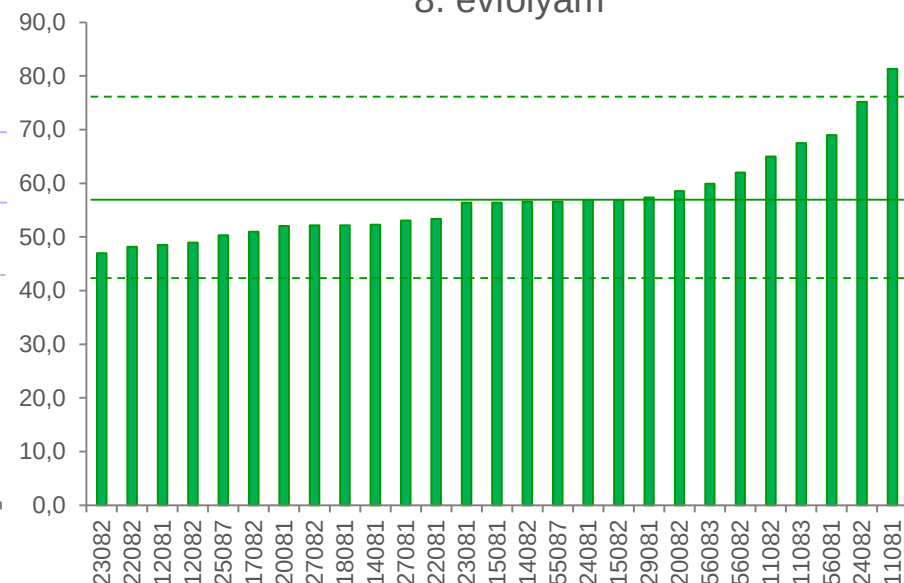
6. évf. 8. évf. 10. évf. 12. évf.

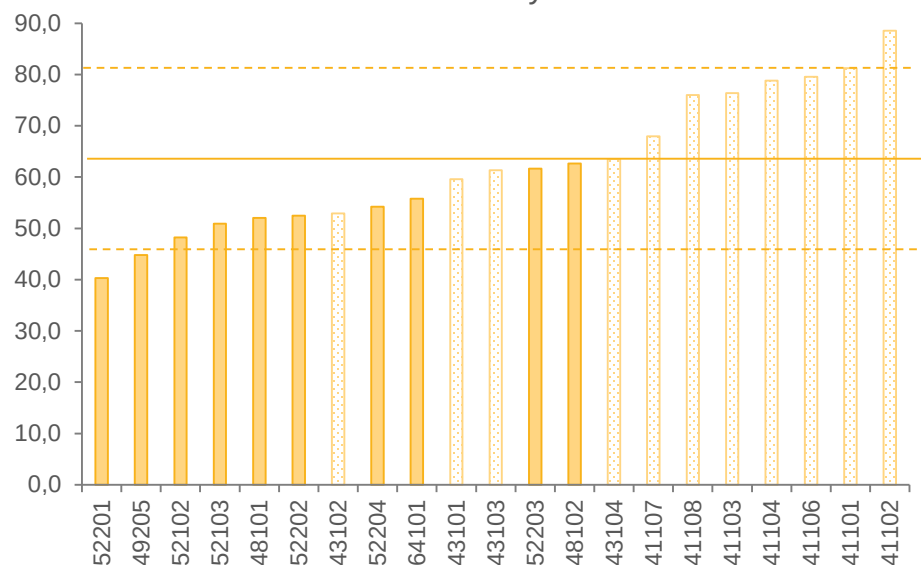
6. évfolyam

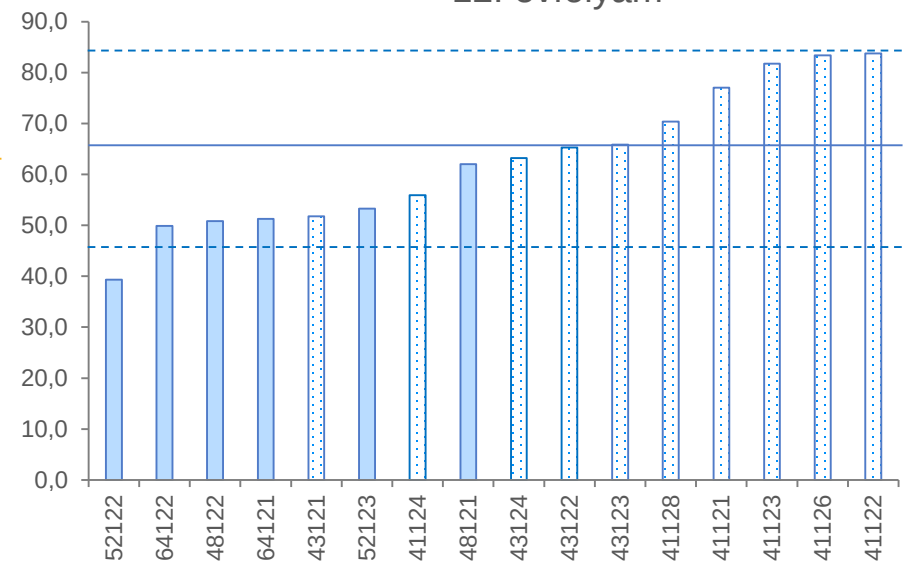
8. évfolyam

10. évfolyam

12. évfolyam

Induktív gondolkodás teszt

Pásztor Attila

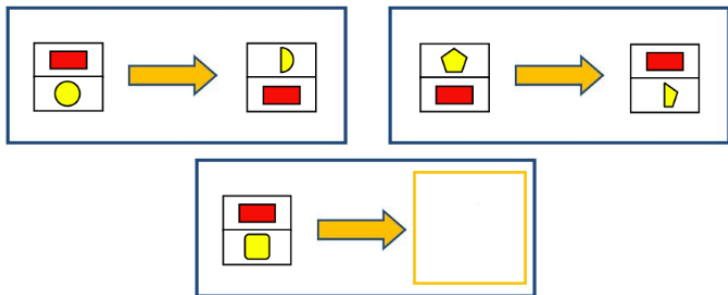

- Figurális analógia
- Figurális sorozat
- Számanalógia
- Számsorozat

Mi lehet a szabály?

Melyik kép illik leginkább a **sárga keretbe**?

Húzd oda!

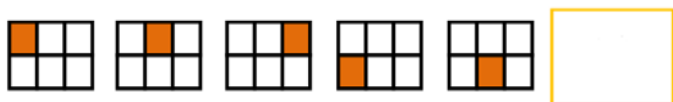
Vissza

Tovább

Folytasd a sort!

Melyik kép illik leginkább a **sárga keretbe**?

Húzd oda!

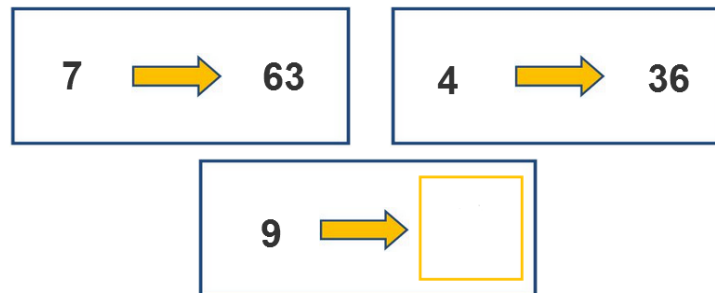
Vissza

Tovább

Mi lehet a szabály?

Melyik szám illik leginkább a **sárga keretbe**?

Húzd oda!

65 81 41 36 63

Vissza

Tovább

Folytasd a sorozatot! Írd azokat a számokat a sárga keretekbe, melyek

a **legjobban** odaillenek a számsor folytatásaként!

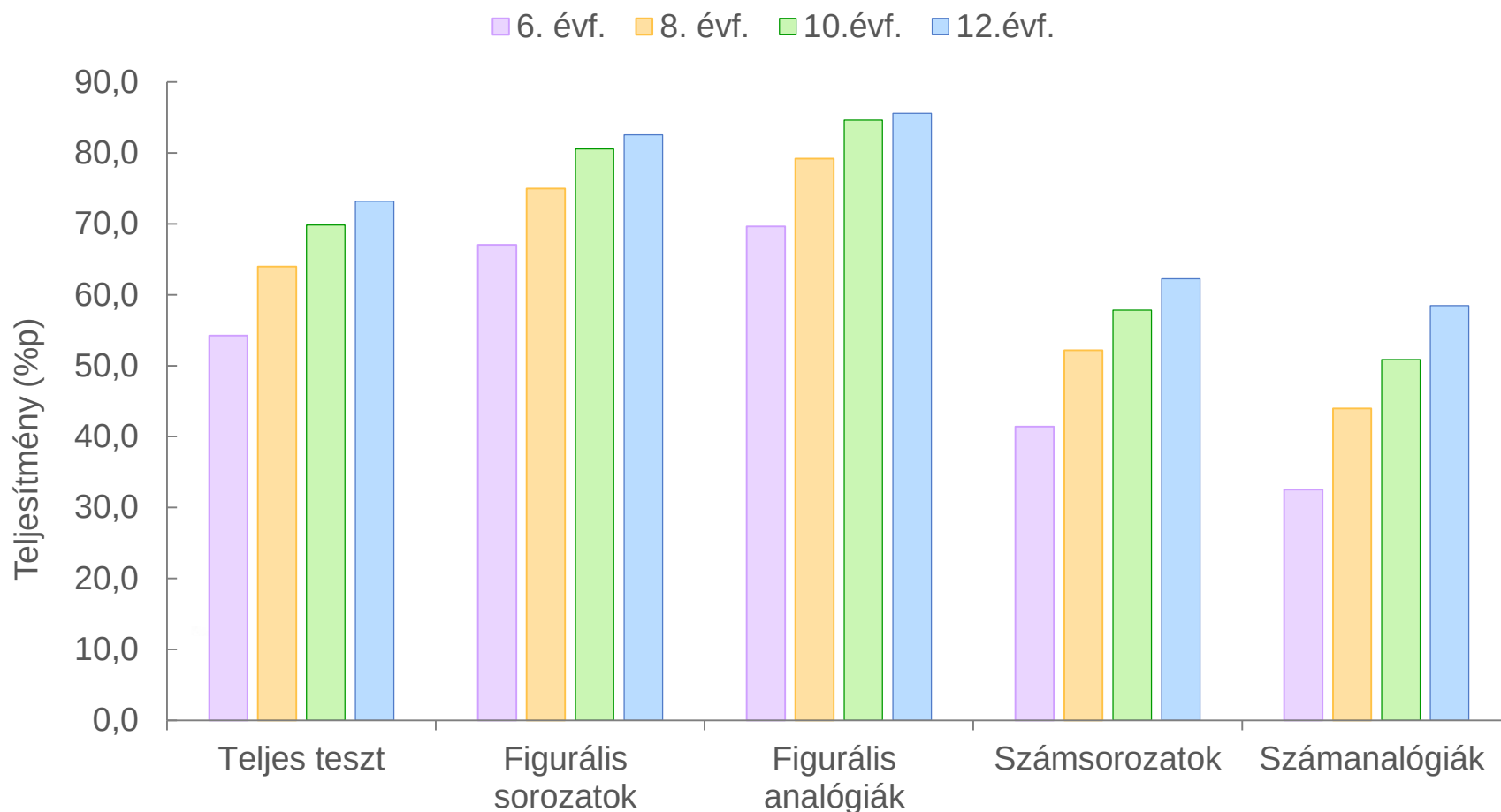

33 48 40 64 35 128 124

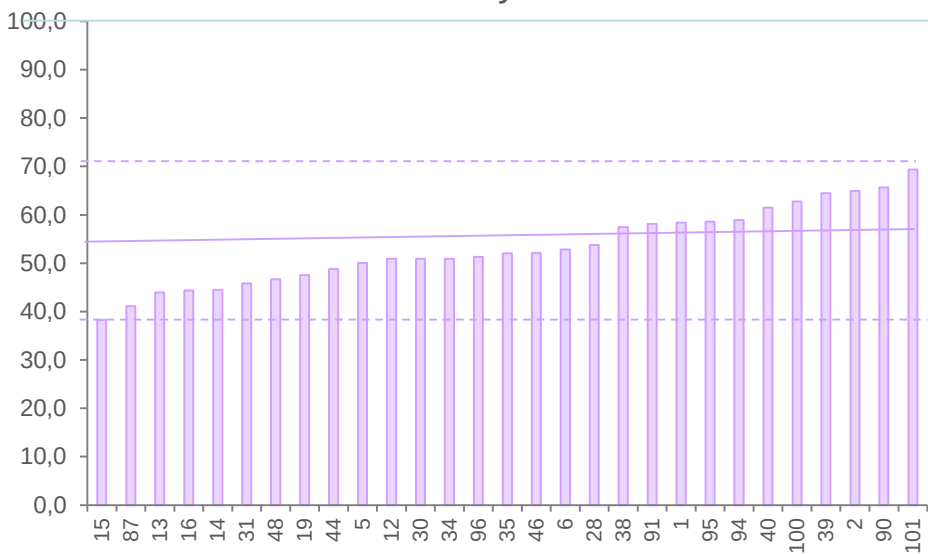
Vissza

Tovább

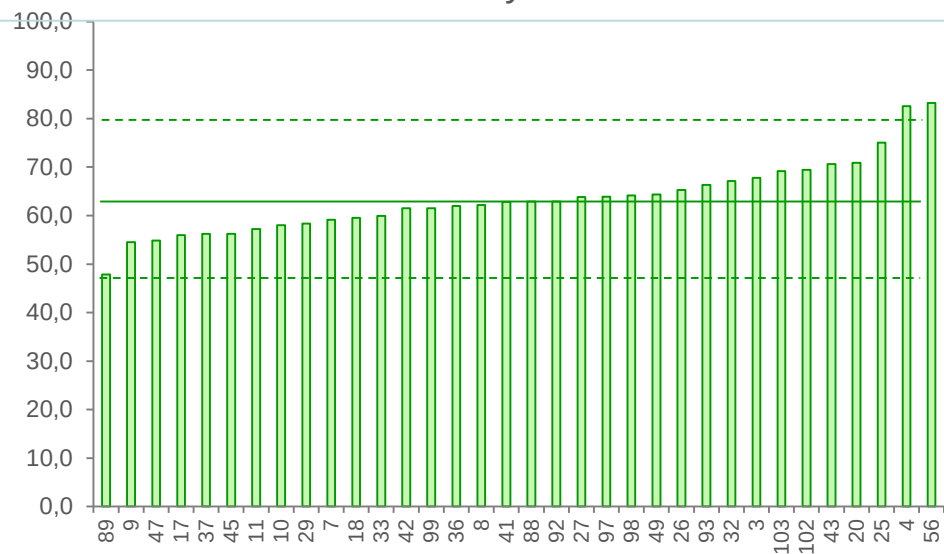
Az induktív gondolkodás teszt eredményei

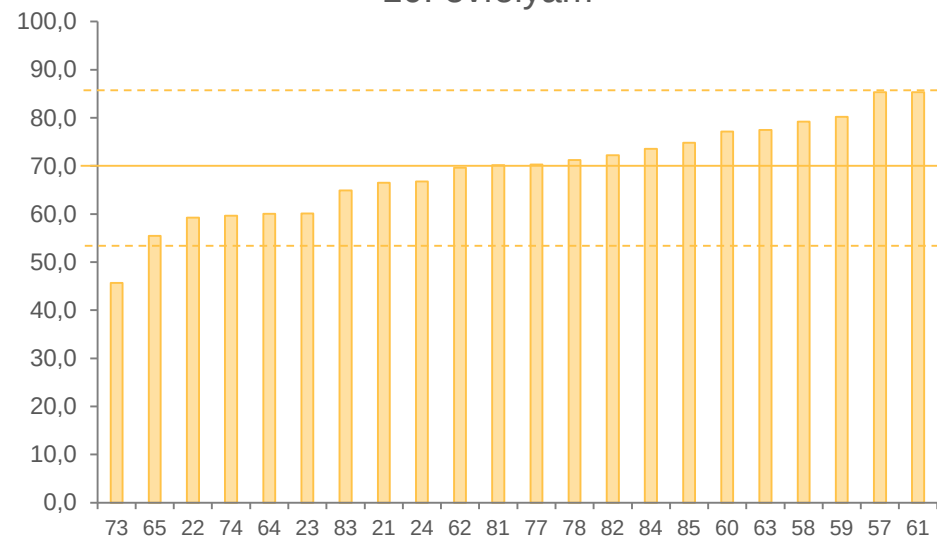
6. évfolyam

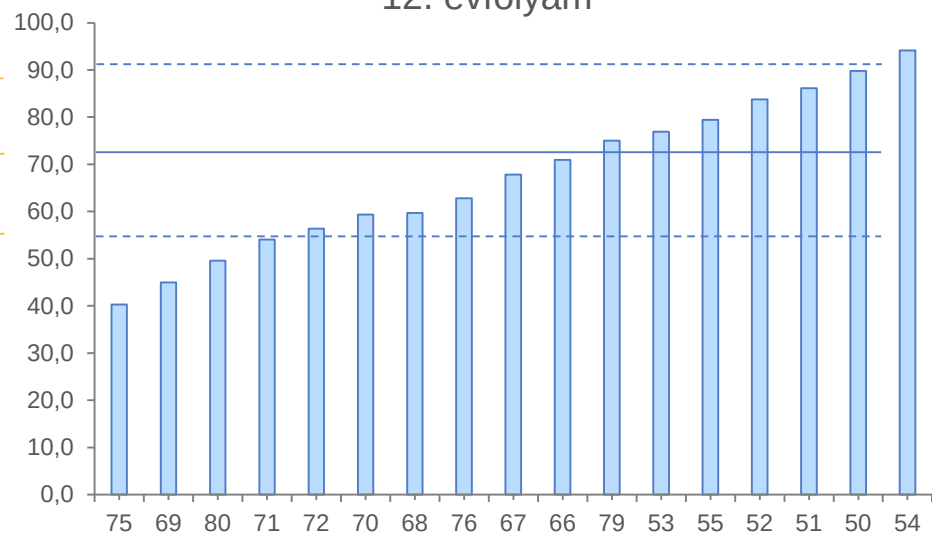
8. évfolyam

10. évfolyam

12. évfolyam

A vizsgált tudásterületek összefüggései

Teszt	Gondolkodás műveletei	Termtud. kutatási készségek	Tanulók száma
Induktív gondolkodás	0,70	0,60	1742/1491
Termtud.gond.műveletei		0,64	1693

Természettudományok tanulásának motivációi

B. Németh Mária

Science Motivation Questionnaire – SMQ

(Glynn és Koballa, 2006; Glynn, Brickman, Armstrong és Taasoobshirazi, 2011.)

Milyen gyakran teszed vagy érzed a következőket a természettudományos órákon?

Soha Ritkán Néha Gyakran Mindig

- Intrinzik motiváció
- Önhatékonyság
- Önállóság
- Jegyért tanulás
- Karrier motiváció

Intrinzik motiváció (Intrinsic Motivation)

A biológia tanulása érdekes.

Amit biológiából tanulok, fontos része az életemnek.

Önhatékonyság (Self-Efficacy)

Azt gondolom, ötöst tudok szerezni biológiából.

Biztos vagyok benne, hogy meg tudom érteni a biológiát.

Önállóság (Self-Determination)

Kellő energiát fektetek a biológia tanulásába.

Keményen dolgozom, hogy megtanuljam a biológiát.

Jegyért tanulás (Grade Motivation)

Fontos számomra, hogy jó jegyet kapjak biológiából.

Foglalkoztat, hogy milyen jegyet kapok biológiából.

Karrier motiváció (Career Motivation)

A jövőbeni munkám kapcsolódni fog a biológiához.

A biológia megértése hasznos lesz a munkám során.

Intrinzik motiváció

Milyen gyakran gondolod vagy érzed a következőket a természettudományos órákon (biológia, fizika, kémia)? Válaszd ki a rád leginkább jellemző választ a legördülő listából!

Soha

Ritkán

Néha

Gyakran

Mindig

A **BIOLÓGIA** tanulása tartalmasabbá teszi az életemet.

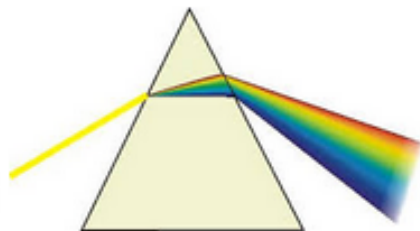
Válassz! ▾

A **FIZIKA** tanulása tartalmasabbá teszi az életemet.

Válassz! ▾

A **KÉMIA** tanulása tartalmasabbá teszi az életemet.

Válassz! ▾

Következő ➔

Önhatékonyság

Milyen gyakran gondolsz vagy érzed a következőket a természettudományos órákon (biológia, fizika, kémia)? Válaszd ki a rád leginkább jellemző választ a legördülő listából!

Soha

Ritkán

Néha

Gyakran

Mindig

Biztos vagyok benne, hogy meg tudom érteni a **BIOLÓGIÁT**.

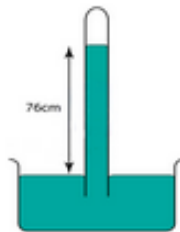
Válassz! ▾

Biztos vagyok benne, hogy meg tudom érteni a **FIZIKÁT**.

Válassz! ▾

Biztos vagyok benne, hogy meg tudom érteni a **KÉMIÁT**.

Válassz! ▾

Következő ➔

Önállóság

Milyen gyakran gondolsz vagy érzed a következőket a természettudományos órákon (biológia, fizika, kémia)? Válaszd ki a rád leginkább jellemző választ a legördülő listából!

Soha

Ritkán

Néha

Gyakran

Mindig

Kellő energiát fektetnek a **BIOLÓGIA** tanulásába.

Válassz! ▾

Kellő energiát fektetnek a **FIZIKA** tanulásába.

Válassz! ▾

Kellő energiát fektetnek a **KÉMIA** tanulásába.

Válassz! ▾

Következő ➔

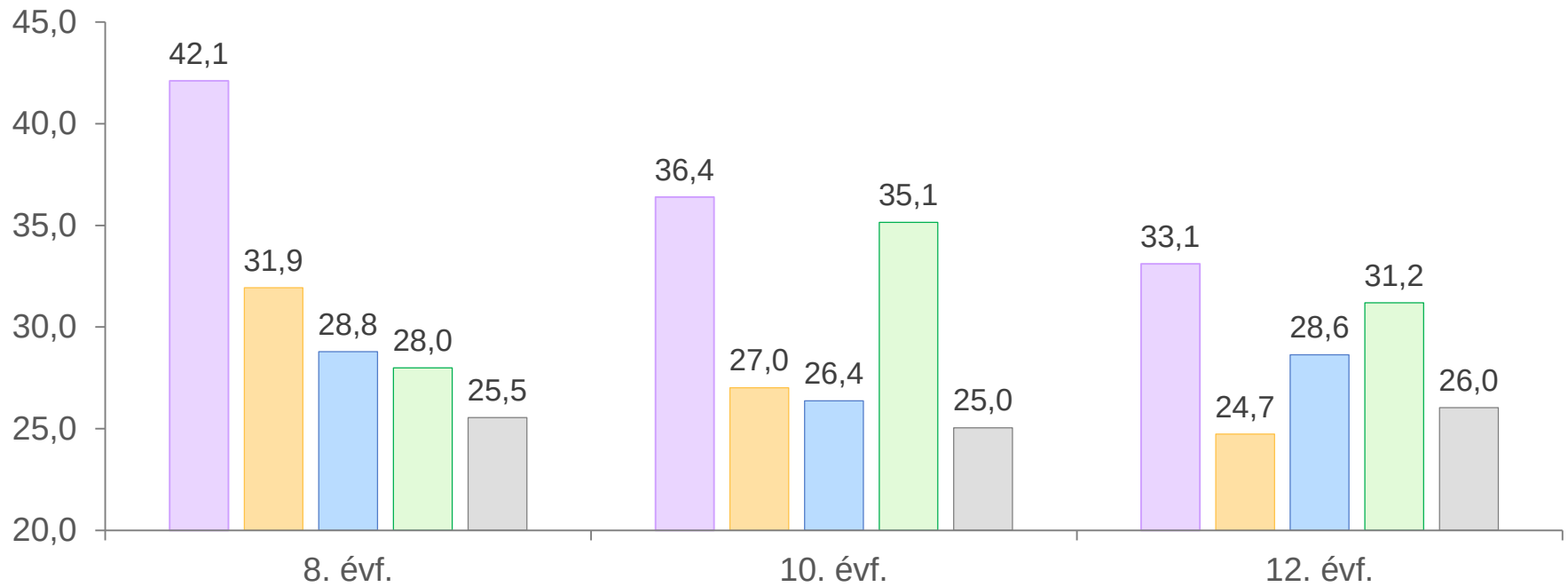
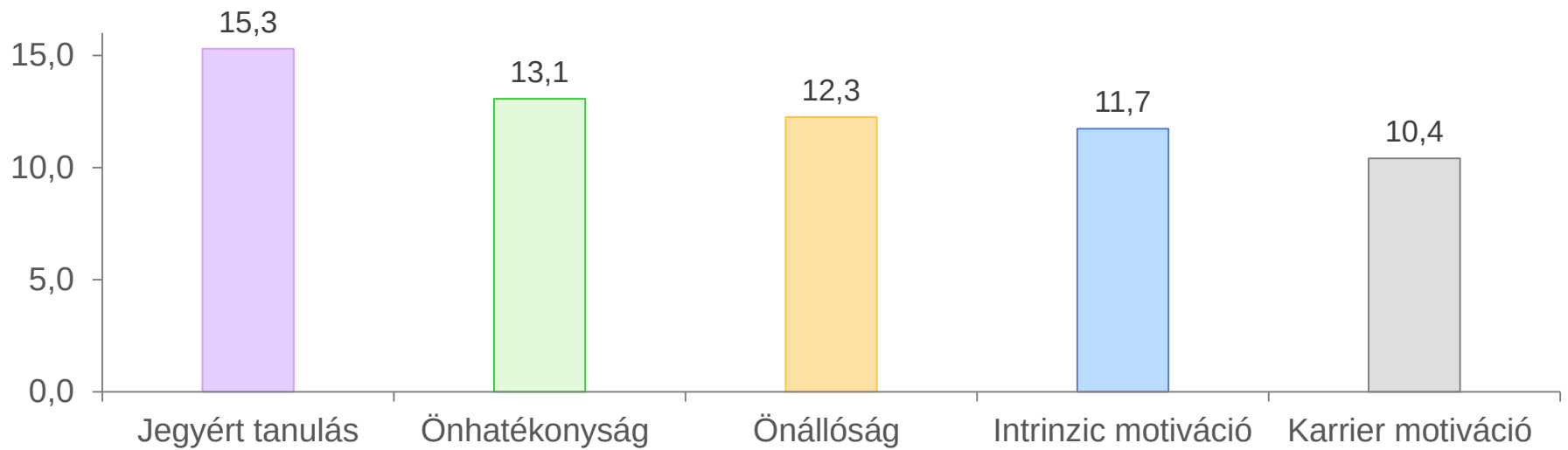
Eredmények

Soha	Ritkán	Néha	Gyakran	Mindig
0	1	2	3	4

Felvehető értékek:

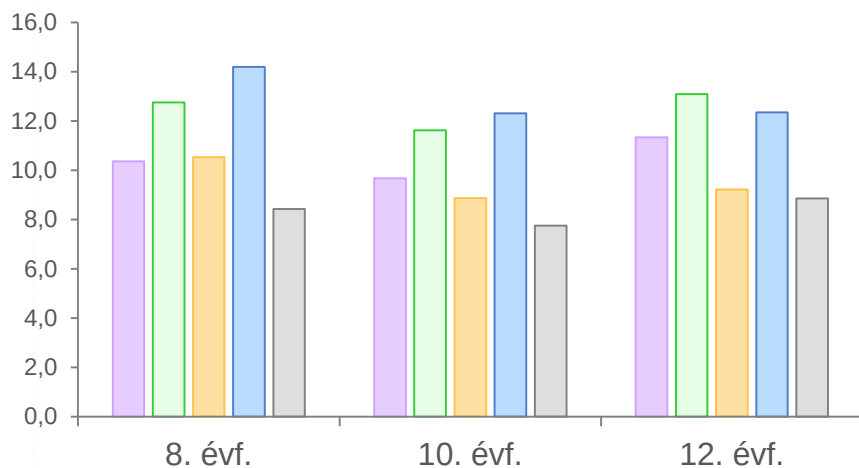
Természetismeret (6. évf.) :	0-20
Biológia, fizika, kémia (8., 10., 12. évf.):	0-20
Összevont mutató (8., 10., 12. évf.):	0-60

Természetismeret 6. évfolyam

Biológia

Intrinzc motiváció

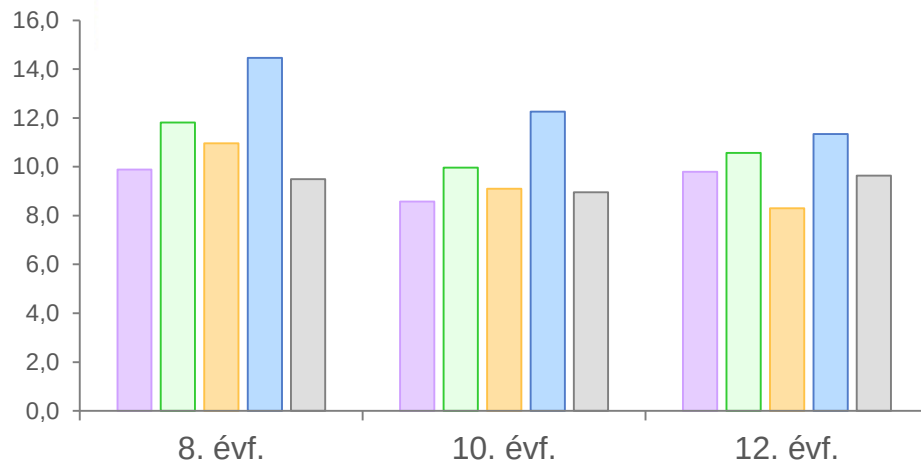
Önhatékonyság

Önállóság

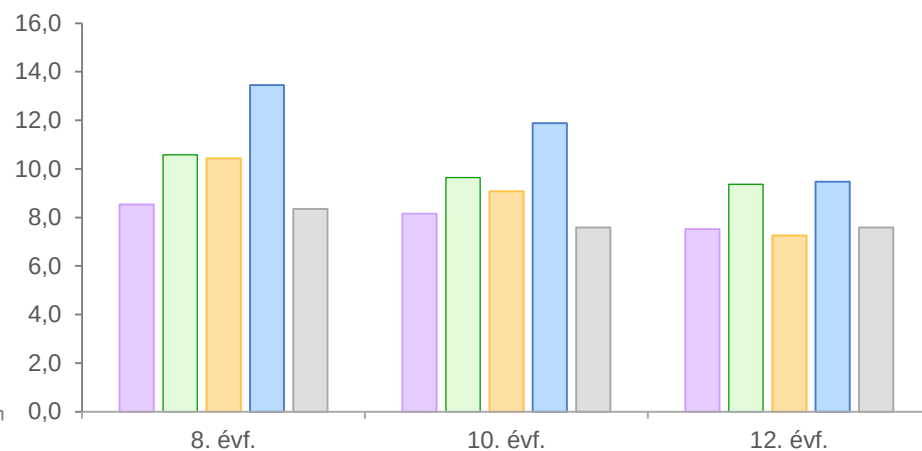
Jegyért tanulás

Karrier motiváció

Fizika

Kémia

Pedagógusok véleménye a tanításról és az értékelésről kérdőív

Tóth Edit

Miért fontos a pedagógusok véleménye?

- A mérés-értékelési programok a mérési információk visszacsatolása révén járulhatnak hozzá az oktatás eredményességének, hatékonyságának javításához.
- Az értékelés akkor tölti be fejlesztő funkcióját, ha a mérési eredményekből létrehozott *tudás* hozzáférhetővé válik az érintettek számára, s ők fel is használják azokat *döntéseik* során.
- Ahhoz, hogy a mérések funkciójukat minél jobban betöltsék, szükség van annak ismeretére, milyen a mérésekből származó információk visszacsatolásának eredménye.

Adatokra alapozott döntéshozatal

(Data driven decision making)

- A mérési eredményeket felhasználják a tanítási gyakorlattal kapcsolatos döntésekben, nem új.
- Ami új
  - a rendelkezésre álló adatok számossága, hozzáférhetősége
  - szisztematikus tudományos megközelítése
- Arra a folyamatra utal, amely során az oktatás szereplői szisztematikusan adatokat gyűjtenek különböző forrásokból, ezeket feldolgozzák, elemzik, s ezekre alapozva hozzák meg a tanulás eredményességét szolgáló döntéseiket.
- Nem független a tényekre alapozott döntéshozatal paradigmájától.
- Fejlesztés korlátja lehet az elszámoltatás érzése.

MINTA / a válaszadó pedagógusok jellemzői

A vizsgálatban a Szegedi Tankerületi Központ 20 általános iskolájának (gimnáziumi feladatot is ellátók kivéve) 14 intézménye vett részt (az iskolák 70%-a).

14 iskola 631 pedagógusából 502 válaszadó
487 értékelhető eset (77%)

Alsó tagozat: 191

Felső tagozat: 173

Alsó és felső tagozat: 124

(csak testnevelés: 17)

Válaszadók iskolánként

Iskolakód	Kitöltés (%)	Iskolakód	Kitöltés (%)
11	90	21	92
13	26	22	64
14	84	23	89
15	96	24	97
16	89	26	90
17	96	27	72
18	64	29	91
19	59	30	94
20	83		

Pedagógusok véleménye a rendszerszintű mérésekről

- Tanulói teljesítménymérések elfogadottsága
- Mérések hatása a pedagógiai munkára
- A kompetenciamérésre való felkészülés
- Kompetenciamérés eredményeinek felhasználása
- A különböző mérések miatti érzelmi nyomás észlelése
- Az iskola eredményességében érdekeltek nyomásgyakorlása
- Mérési eredmények következményei

Mennyire ért egyet az alábbi kijelentésekkel? *Kattintson a válaszra!*

1 = Nem értek egyet

2 = Inkább nem értek egyet

3 = Inkább egyetértek

4 = Egyetértek

A rendszerszintű mérések, mint például a PISA vagy az Országos kompetenciamérés...

...legyenek rendszerezsek.

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

...fontosak az iskolák oktatási munkája szempontjából.

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

...csak feszültséget okoznak az iskolákban.

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

...több problémát okoznak, mint amennyi hasznot.

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

Következő →

Mennyire érzi az oktatás eredményességében érdekelt alábbi szereplők közvetett vagy közvetlen nyomásgyakorlását amiatt, hogy tanulói minél jobb eredményt érjenek el az Országos kompetenciamérésen? *Kattintson a válaszra!*

1 = Egyáltalán nem

2 = Inkább nem

3 = Inkább igen

4 = Nagyon

Kollégáim

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

Iskolaszék, szülői munkaközösség

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

Iskolavezetés

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

Kormányzat

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

Fenntartó, KLIK / egyház

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

Következő ➔

A következő állítás a kompetenciamérésen elért eredmények lehetséges következményeire vonatkozik. Mennyire ért egyet az alábbi állítással? *Kattintással jelölje választát!*

1 = Nem értek egyet

2 = Inkább nem értek egyet

3 = Inkább egyetértek

4 = Egyetértek

Iskolám külső megítélésében szerepet játszik a kompetenciamérés eredménye.

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

A kompetenciamérés eredménye befolyásolja a szülők iskolaválasztását.

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

A kompetenciamérés eredményei befolyásolják, hogy a fenntartó jó iskolának tartja-e az iskolámat.

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

A kompetenciamérés eredménye a matematika és a magyar szakos tanárok munkáját minősíti.

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

Következő →

Milyen gyakran foglalkozik Ön a kompetenciamérés eredményeinek feldolgozásával?
Kattintással jelölje választát!

1 = Szinte minden évben

2 = Azokban az években, mikor a tanítványaim érintettek a mérésben

3 = Egyszer-egyszer

4 = Eddig még soha

Átnézem a telephelyi jelentést.

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

Átnézem az országos jelentést.

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

Átnézem a tanulói profilokat
(tanítványaim eredményeit).

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

Használok a kompetenciamérés elemző szoftverét.

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

Következő ➔

Milyen stratégiákat használ Ön az Országos kompetenciamérésre való felkészítés során? Mennyire igazak Önre az alábbi állítások? *Kattintson a válaszra!*

1 = Nem igaz rám

2 = Inkább nem igaz rám

3 = Inkább igaz rám

4 = Igaz rám

Korábbi évek tesztfüzeteit oldjuk meg a tanórán közösen.

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

Korábbi évek tesztfüzeteit oldják meg a tanulók önálló munka keretében (otthon vagy tanórán).

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

Szimuláljuk a mérési szituációt.

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

A kompetenciaméréshez hasonló feladatokat oldunk meg.

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

Megpróbálom fejleszteni a tanulók képességeit az országos mérések feladataival.

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

Következő ➔

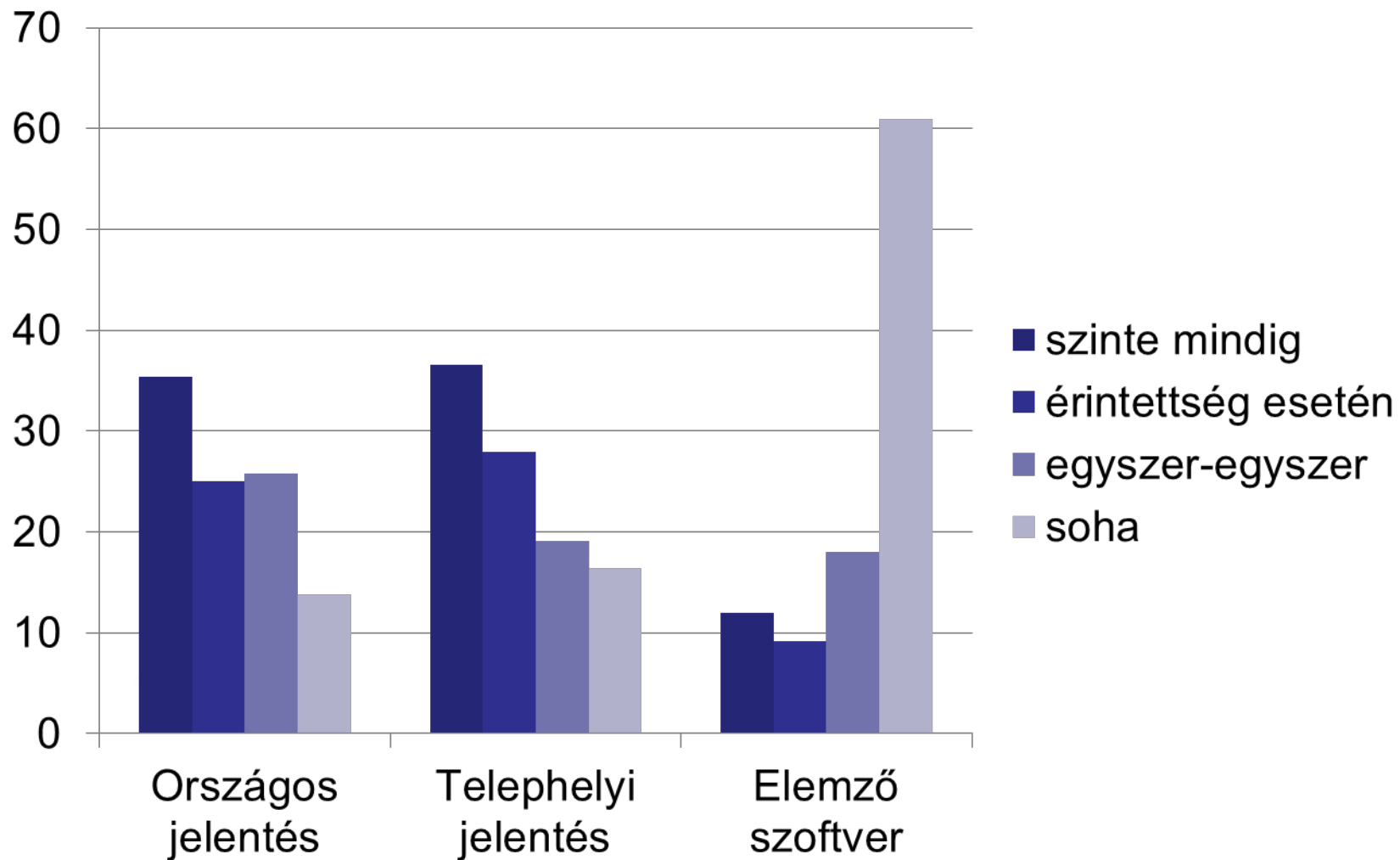
Mérések hasznossága, elfogadottsága

A rendszerszintű mérések...	Átlag	Szórás
...a tanításban tartalmi és módszertani változásokat indítottak el.	2,51	0,93
...hozzájárulnak ahhoz, hogy az iskolák többet tegyenek a tanulók eredményessége érdekében.	2,71	0,90
...a pedagógiai munkám szempontjából nem hasznosak.	2,22	0,98
...több problémát okoznak, mint amennyi hasznot.	2,12	0,94
A mérések megbízhatóbb eredményt mutatnának, ha a tanulók számára is lenne tétje a mérésnek	2,61	1,04

Mérések hatása a tanítási gyakorlatra

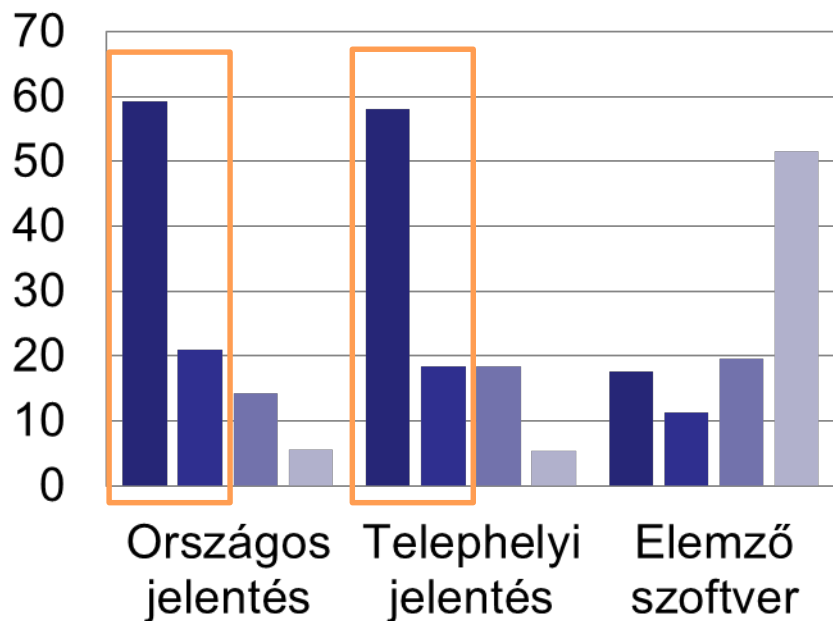
Változás a tanításban.	Átlag	Szórás
Hatékonyabb tanítási <u>módszereket</u> keresek.	2,99	0,83
Jobban odafigyelek a <u>tantervi követelményekre</u> .	2,82	0,87
Jobban odafigyelek azoknak a <u>kompetenciáknak</u> a fejlesztésére, amelyeket a rendszerszintű mérések tartalmi kerete alapján vizsgálnak.	3,10	0,80
Több tanórán kívüli segítséget ajánlok fel azoknak diákoknak, akik gyengén teljesítettek a kompetenciamérésen.	2,71	0,89
Jobban odafigyelek a <u>kereszttantervi kompetenciák</u> fejlesztésére.	2,74	0,72
A pedagógiai munkám eredményei jók, nem gondolom, hogy változtatnom kellene azon.	2,74	0,72

Eredmények feldolgozása

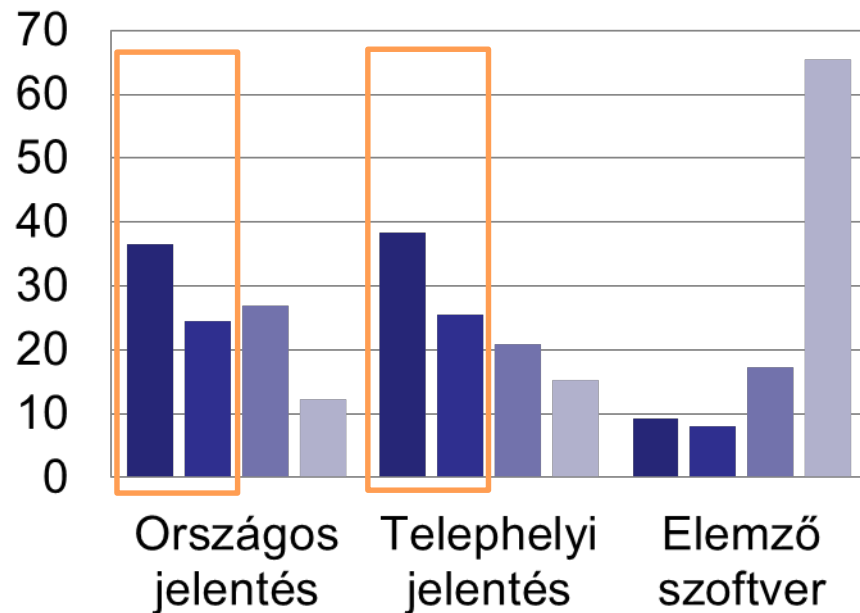

Eredmények feldolgozása

Matematika és magyar szakos pedagógus

Nem matematika és magyar szakos pedagógus

- szinte mindig
- érintettség esetén
- egyszer-egyszer
- soha

Az eredményességben érdekelt nyomásgyakorlása

Érdekelt	M	SD
Iskolavezetés	2,92	0,80
Kollégák	2,49	0,85
KLIK	2,44	0,89
Kormányzat	2,43	0,93

Az iskolavezetés
nyomásgyakorló ereje
meghatározó

Iskolánként különbségek
($p < 0,001$) az iskolavezetés és a
KLIK nyomásgyakorlásának
érzékelésében

Érdekelt	M	SD
Iskola 18 (N=22)		
Iskolavezetés	3,54	0,79
Kollégák	2,27	0,89
KLIK	3,08	0,85
Kormányzat	2,83	0,93

Iskola 16 (N=27)

Iskolavezetés	2,37	0,84
Kollégák	2,26	0,81
KLIK	2,26	0,86
Kormányzat	2,26	0,76

Mérések miatti érzelmi nyomás:

Kutatóintézetek
OKM

2,21
2,97

0,98
0,94

A tapasztalatok hasznosításának lehetőségei az iskolai munkában

Kissné Gera Ágnes

Kérdőívek adatai

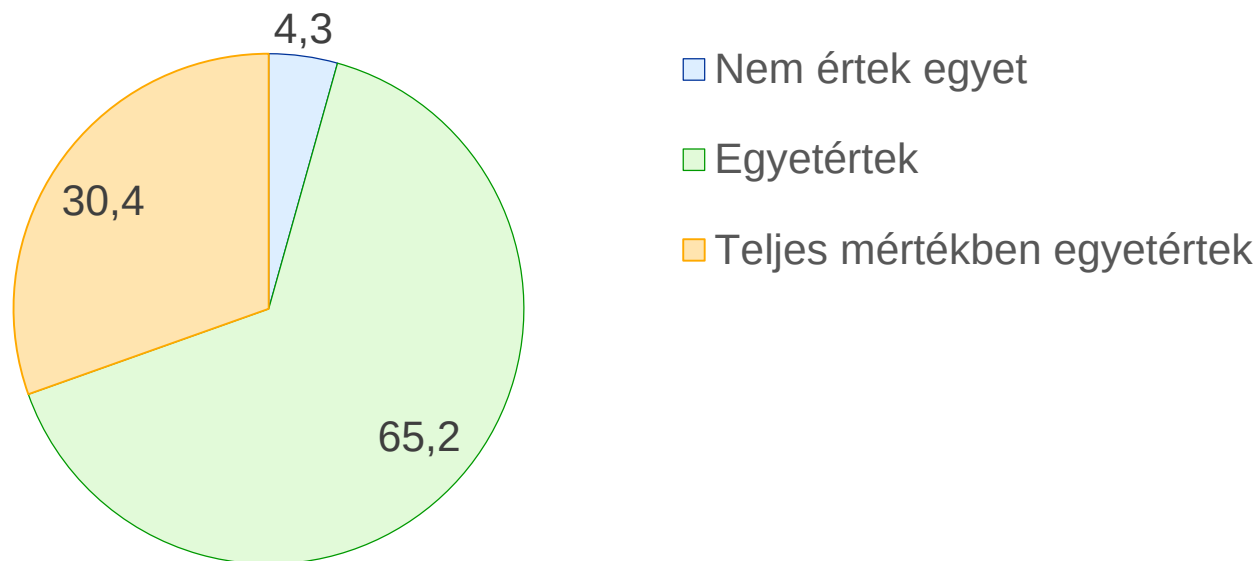
Átfogó kép a nevelőtestület vélekedéséről, pedagógiai kultúrájáról

Adatok elemzése a nevelőtestület bevonásával:

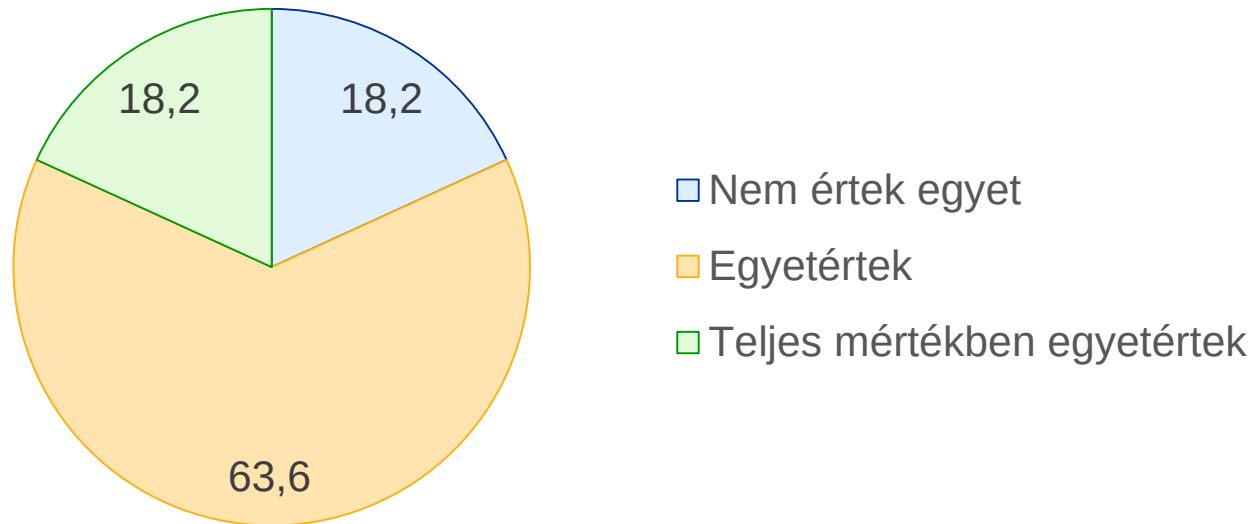
- Swot analízis
- Összehasonlítások (pedagógusok különböző csoportjai, tanártanuló)
- Információk értelmezése, pontosítása

Célalkotó műhelyfoglalkozás: fejlesztés iránya és területei

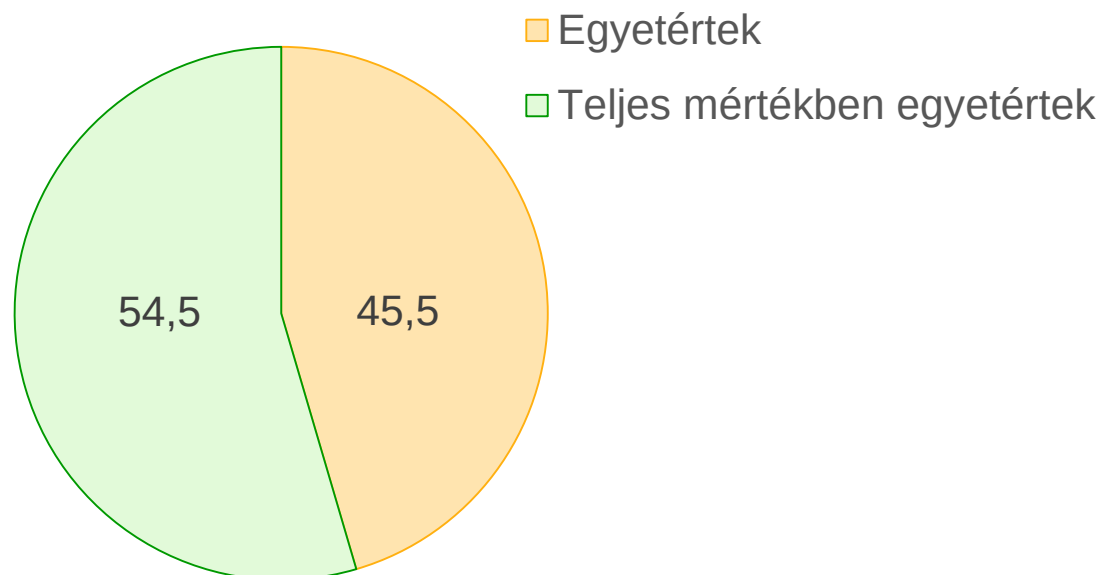
A gondolkodási, értelmezési, feladatok fontosabbak, mint a tantervi tartalom.

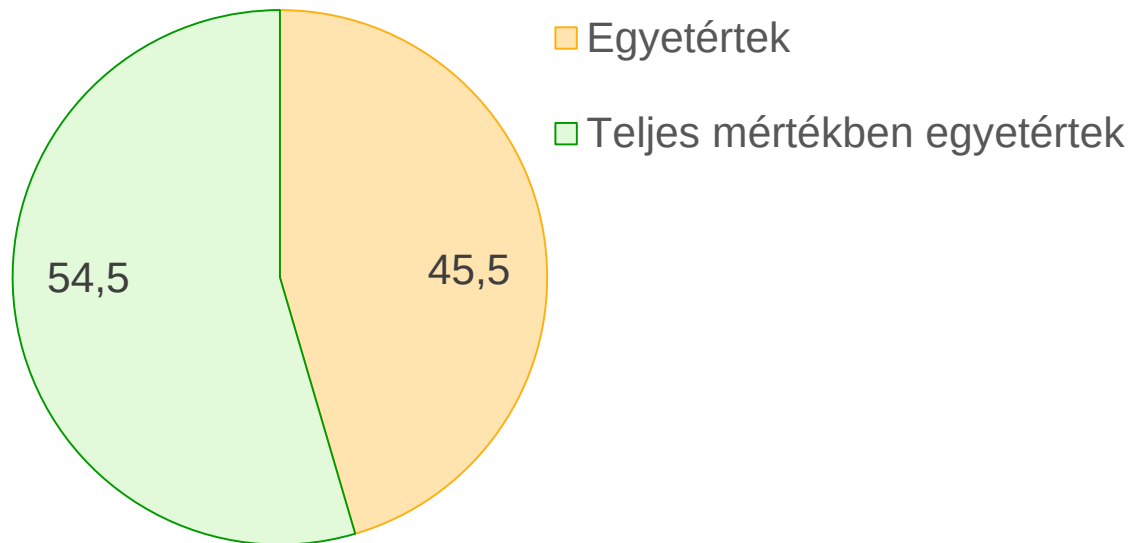
A tanulás akkor a leghatékonyabb, ha a tanulók saját maguk keresnek megoldást a problémákra.

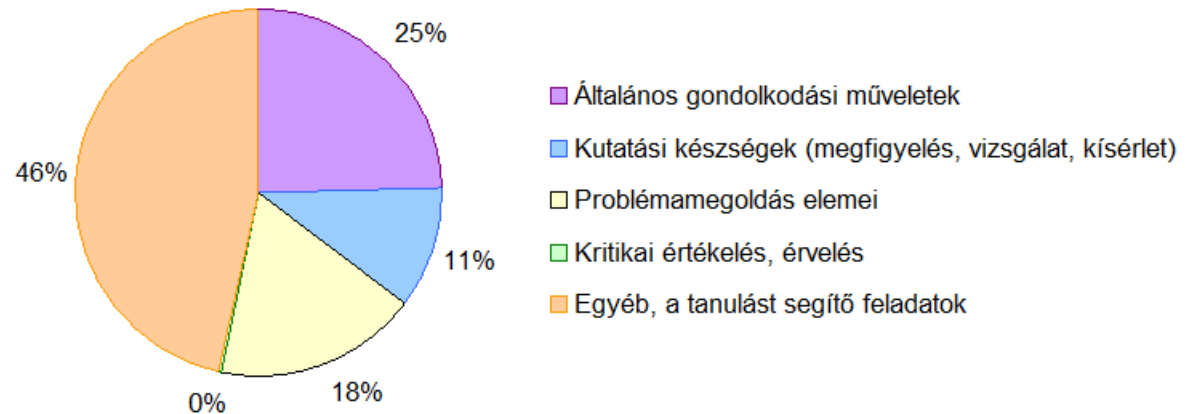
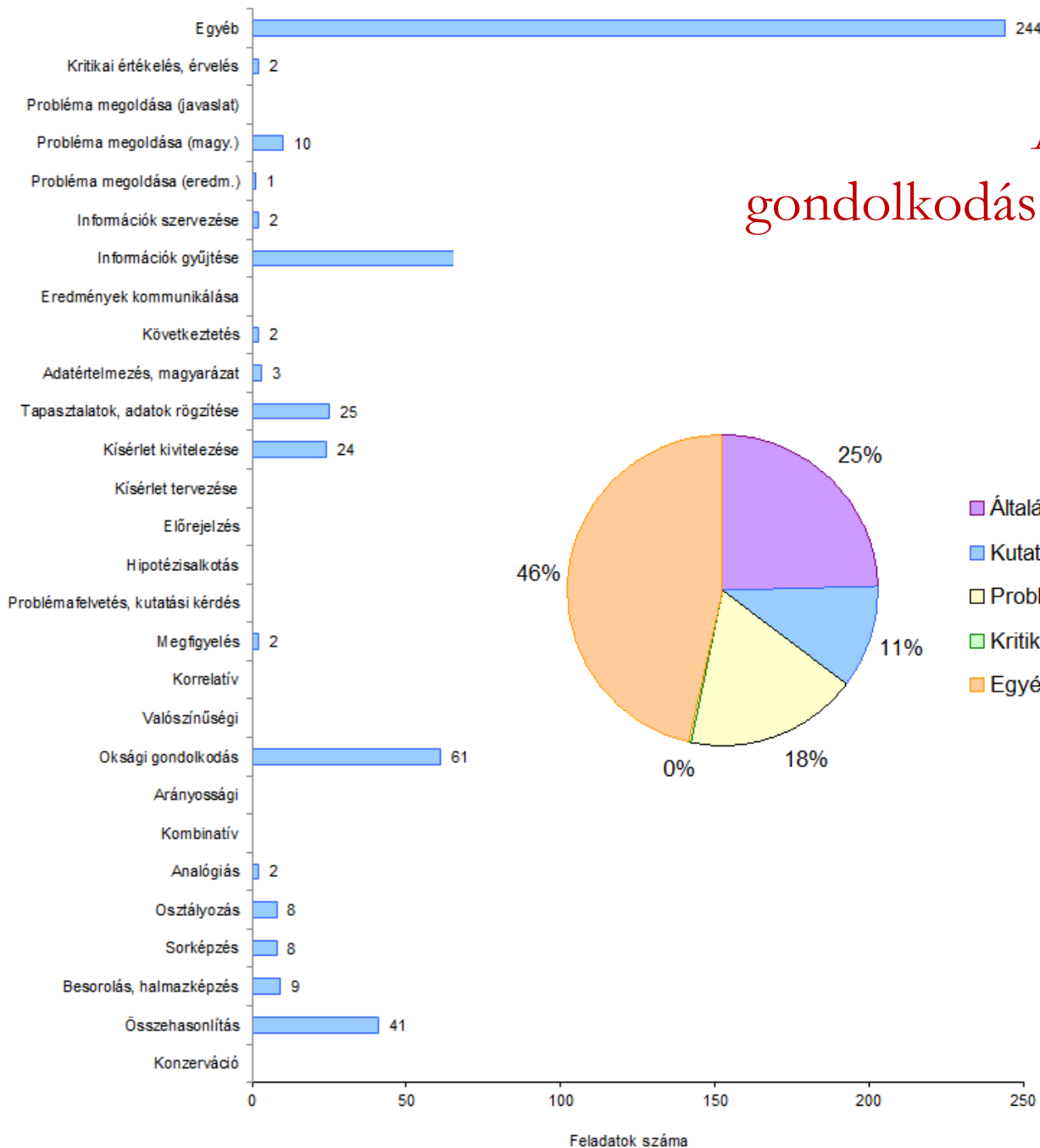
Tanári szerepem része, hogy segítsem a tanulókat saját vizsgálataik, kutatásaik során.

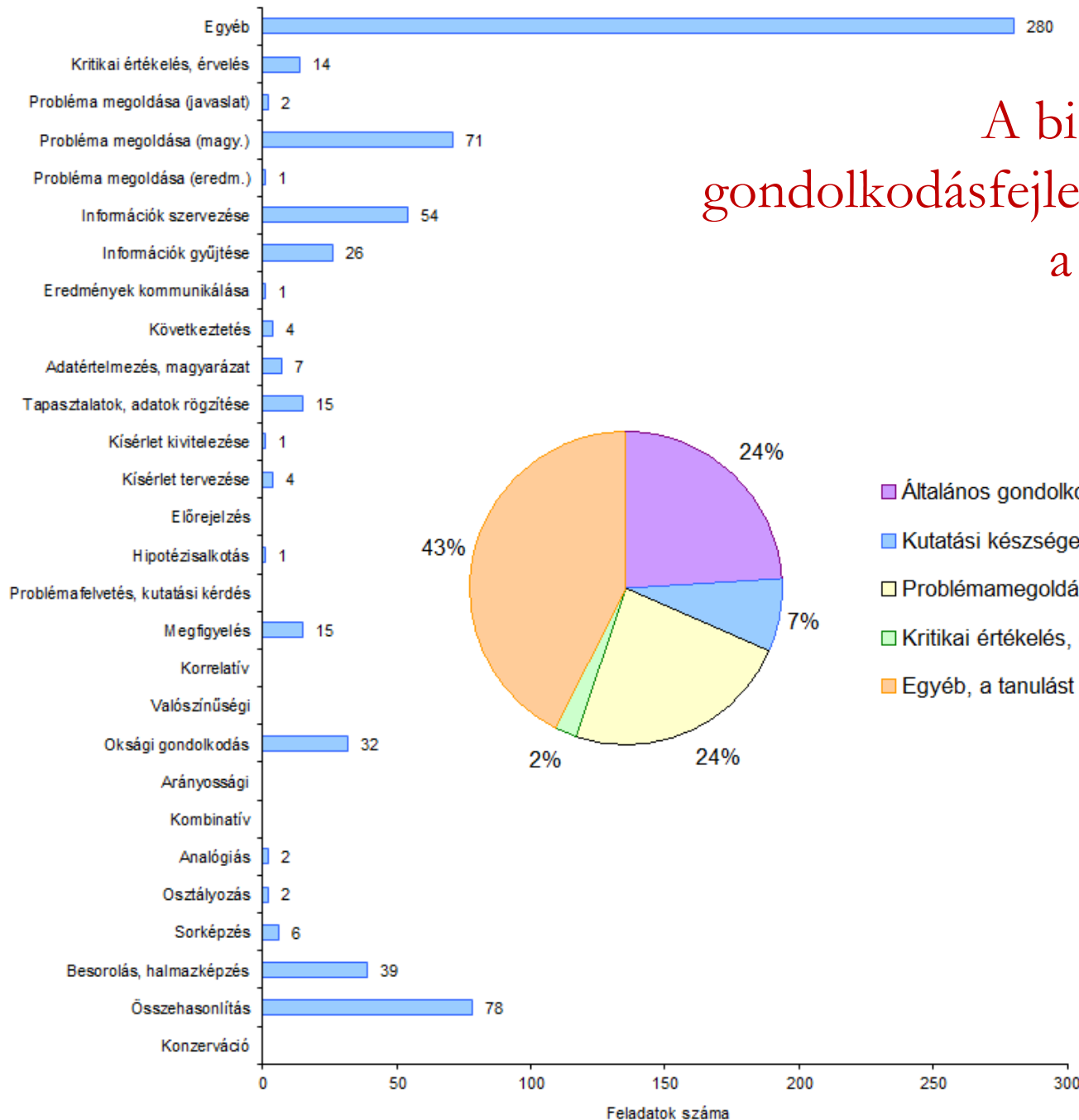
A tanulókat hagyni kellene, hogy saját maguk gondolkodjanak gyakorlati problémák megoldásán, mielőtt a tanár megmutatja nekik a megoldást.

A biológia feladatok gondolkodásfejlesztő lehetőségei a 7. évfolyamon

A biológia feladatok gondolkodásfejlesztő lehetőségei a 10. évfolyamon

Milyen tényezők nehezítik a gondolkodás fejlesztését az iskolában?

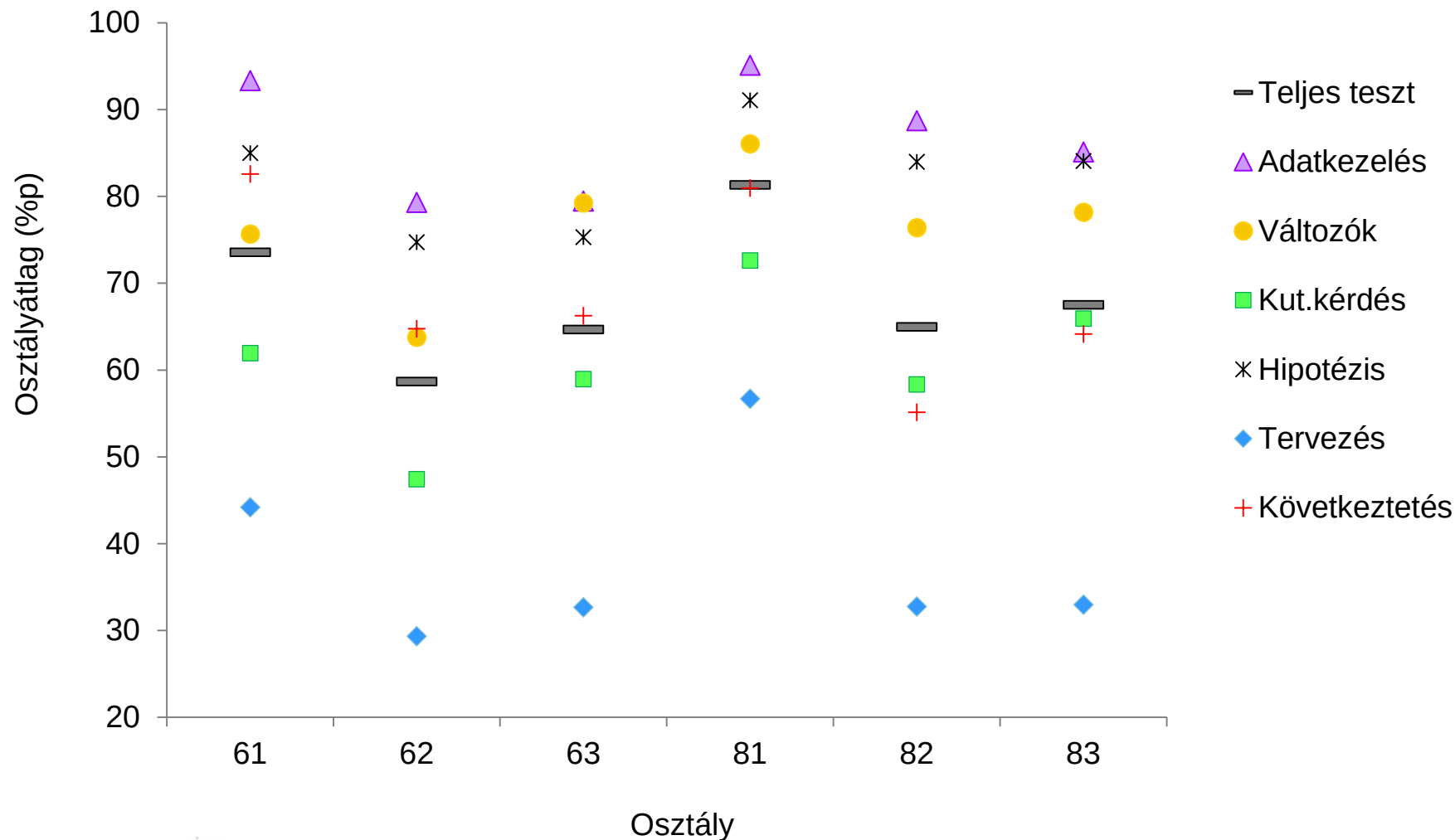
- A gondolkodásfejlesztésnek nincs önálló tanterve.
- Nem egyértelműek a feladatok a nevelők számára.
- Kevésbé ismertek az egyes gondolkodási műveletek, készségek fejlesztésének feladatai.

Gondolkodási műveletek teszt eredményei

Osztály	TOTAL teszt	Arányos- sági	Induktív	Konzer- váció	Korrelatív	Rend- szerezés	Valószí- nűségi
61	65.1	76.4	55.2	72.2	66.1	76.5	80.4
62	57.8	65.2	50.5	65.0	50.0	66.5	69.0
63	55.9	64.8	47.9	66.4	63.0	58.7	59.3
6.	53.7	56.1	49.1	61.6	49.4	54.5	63.0
81	76.1	87.3	68.8	86.3	57.7	79.1	81.7
82	68.9	77.9	61.0	74.7	62.5	76.5	87.5
83	63.0	72.9	53.2	74.1	50.0	72.8	77.4
8.	61.0	67.3	55.0	70.2	50.8	62.3	72.2

Kutatási készségek teszt eredményei

Azonosító	tv6_sp	tvA_62sp	tvV_62sp	tvK_62sp	tvH_62sp	tv62sp	tvo_62sp
	52,46	90,91	80,00	25,00	83,33	12,50	44,44
	52,46	81,82	60,00	33,33	66,67	12,50	77,78
	57,38	63,64	90,00	50,00	66,67	6,25	88,89
	59,02	72,73	20,00	58,33	83,33	37,50	88,89
	60,66	100,00	40,00	41,67	83,33	37,50	66,67
	60,66	90,91	80,00	50,00	66,67	12,50	77,78
	62,30	90,91	30,00	50,00	83,33	50,00	66,67
	63,93	100,00	70,00	50,00	100,00	6,25	88,89
	67,21	100,00	70,00	58,33	83,33	18,75	88,89
	70,49	90,91	80,00	66,67	83,33	37,50	66,67
	72,13	81,82	80,00	50,00	83,33	43,75	100,00
	72,13	81,82	90,00	41,67	83,33	56,25	77,78
	72,13	100,00	70,00	50,00	83,33	43,75	88,89
	72,13	90,91	100,00	66,67	66,67	31,25	77,78
	73,77	90,91	90,00	66,67	66,67	50,00	66,67
	73,77	100,00	50,00	58,33	83,33	50,00	100,00
	75,41	90,91	90,00	75,00	66,67	43,75	77,78
	75,41	100,00	70,00	58,33	83,33	56,25	77,78
	77,05	100,00	60,00	75,00	100,00	50,00	77,78
	77,05	90,91	90,00	58,33	100,00	56,25	66,67
	77,05	100,00	70,00	58,33	83,33	56,25	88,89
	78,69	100,00	90,00	91,67	100,00	25,00	77,78
	81,97	100,00	100,00	75,00	83,33	43,75	88,89
	85,25	100,00	80,00	83,33	83,33	62,50	88,89
	85,25	100,00	70,00	66,67	83,33	75,00	100,00
	86,89	100,00	100,00	91,67	100,00	43,75	88,89
	88,52	100,00	100,00	75,00	100,00	62,50	88,89
	88,52	100,00	50,00	83,33	100,00	81,25	100,00
	91,80	100,00	100,00	58,33	100,00	81,25	100,00
	95,08	90,91	100,00	91,67	100,00	81,25	t
	56.1	75.2	65.0	52.8	67.5	22.9	59.9

Egyéni szintű
értékelés lehetősége

A gondolkodási művelet és a kutatási készségek összefüggései

Azonosító	tv6_sp	tmuv_sp	Tvizsg.sor	G.Műv. sor
	57,38	52,05	3	1
	59,02	54,79	4	2
	70,49	54,79	8	3
	52,46	56,16	1	4
	52,46	56,16	2	5
	73,77	56,16	13	6
	72,13	57,53	9	7
	72,13	58,90	11	8
	85,25	60,27	22	9
	77,05	61,64	17	10
	77,05	63,01	16	11
	60,66	64,38	5	12
	78,69	64,38	19	13
	62,30	65,75	6	14
	72,13	65,75	10	15
	73,77	65,75	14	16
	72,13	67,12	12	17
	85,25	68,49	21	18
	75,41	69,86	15	19
	86,89	71,23	23	20
	88,52	71,23	25	21
	91,80	71,23	26	22
	63,93	73,97	7	23
	81,97	73,97	20	24
	88,52	73,97	24	25
	77,05	76,71	18	26
	95,08	79,45	27	27

Mit adhat a mérés a résztvevőknek?

Pedagógus

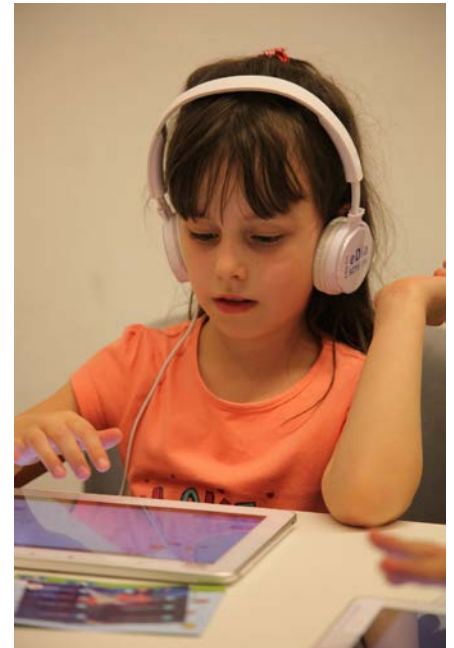
- szemléletváltozást indukál
- gondolkodásfejlesztés elemeinek, feladattípusainak megismerése, adaptálása tantárgyi tartalmakhoz
- tudatos gondolkodásfejlesztés
- módszertani megújulás, változatosabb órák
- hatékonyabb természettudományos nevelés
- információ a személyre szabott fejlesztéshez

Intézmény

- mérési-értékelési kultúra fejlődése
- tényekre alapozott fejlesztési feladatok meghatározása
- tanulói teljesítmények javulása
- tehetségek azonosítása
- felkészülés az online mérésekre

Mit adhat a mérés a tanulóknak?

- motiváló
- új feladatmegoldási stratégiák elsajátítása
- sikerélmény

Minden intézménynek köszönjük,
hogy részvételével támogatta
a program megvalósítását.

MTA-SZTE Kéességfejlődés
Kutatócsoport
KKCs Szeged

SZAB
Oktatásméleti
Munkabizottság

MTA-SZTE
Természettudomány
Tanítása Kutatócsoport